

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 8 lutego 2018 r.

NK-KE.431.38.2017.KS

Pan
Waldemar Wysocki
Starosta Trzebnicki

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 1, 4 i 5 grudnia 2017 r. na podstawie przepisów art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej² oraz imiennego upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 lipca 2017 r. nr 77 kontroler z Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu inspektor wojewódzki Kamil Suchodolski przeprowadził w Starostwie Powiatowym w Trzebnicy z siedzibą przy ul. Ks. Dz. W. Bochenka 6, 55-100 Trzebnica, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na organizacji na terenie powiatu trzebnickiego, zwanego dalej Powiatem, punktów udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej³, zwanej dalej Ustawą.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 9 czerwca 2017 r. *Planem kontroli na II półrocze 2017 r.* (sygn. NK-KE.430.3.2017.DD).

Przedmiotem kontroli było przygotowanie organizacyjne Powiatu do wykonania zadania, a także zgodność lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, z przepisami prawa. Ponadto kontroli podlegała realizacja obowiązków informacyjnych oraz dokumentowanie udzielanych porad prawnych.

Okres objęty kontrolą obejmował czas od dnia 1 września 2015 r. do dnia kontroli.

Kontrola została wpisana w książce kontroli pod nr 69.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2234.

² Dz. U. nr 185 poz. 1092.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2030.

Funkcję Starosty Trzebnickiego w okresie objętym kontrolą pełnił Pan Waldemar Wysocki⁴.

Zgodnie z postanowieniami zakresów czynności, uprawnień i odpowiedzialności n/w. pracowników, w okresie objętym kontrolą Pan Grzegorz Derela z Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Trzebnicy wykonywał obowiązki związane z przeprowadzeniem otwartych konkursów ofert w celu wyłonienia organizacji pozarządowej, której zostanie powierzony do prowadzenia punkt nieodpłatnej pomocy prawnej. Natomiast pozostałe zadania objęte zakresem kontroli wykonywał Sekretarz Powiatu Pan Robert Borchyck.

[dowód: akta kontroli str. 34-48]

W związku z powyższym przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

Wykonywanie zadania przez podmiot kontrolowany – tj. Starostę Trzebnickiego oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Przedmiotowej oceny dokonano w oparciu o następujące ustalenia w zakresie zagadnień objętych kontrolą.

I. Organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

Na terenie Powiatu utworzono trzy punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z art. 8 ust. 2 w zw. z art. 20 ust. 4 Ustawy. Na podstawie art. 8 ust. 1 Ustawy zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej Powiat realizuje w porozumieniu z gminami. W wyniku kontroli stwierdzono, iż Powiat zawierał porozumienia na rok 2016 oraz na rok 2017 z gminami: Gmina Trzebnica oraz Gmina Oborniki Śląskie. Porozumienia zawierały elementy określone w art. 9 ust. 1 pkt 1-3 Ustawy, niemniej jednak przy ich zawarciu został uchybiony termin określony w art. 26 ust. 1 Ustawy.

"Opóźnienie w podpisaniu porozumienia z Gminą Trzebnica wynikało z przyczyn organizacyjnych. Wszelkie negocjacje dotyczące wyboru lokalizacji punktu nieodpłatnej pomocy prawnej zostało zakończone w ustawowym terminie i w tym też terminie przygotowano i przesłano niezbędne projekty porozumień. Natomiast fizycznie porozumienia zostały podpisane w dniu 30 grudnia 2015 r."

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy ocenić pozytywnie, iż pomimo naruszenia dyspozycji art. 26 ust. 1 Ustawy przedmiotowe punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zostały uruchomione w dniu 4 stycznia 2016 r.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż punkty nieodpłatnej pomocy prawnej zostały umiejscowione: w lokalu położonym na terenie Gminy Trzebnica, w lokalu

⁴ Uchwała Nr II/5/2014 Rady Powiatu Trzebnickiego z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie wyboru Starosty Powiatu Trzebnickiego.

położonym na terenie Gminy Żmigród oraz w dwóch lokalach położonych na terenie Gminy Oborniki Śląskie. Odnosnie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanego w Żmigrodzie oraz we wsi Pęgów udzielono następujących wyjaśnień:

„Art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej przewiduje, że punkt nieodpłatnej pomocy prawnej może być usytuowany w jednym albo większej liczbie gminnych lub powiatowych lokali, w ramach posiadanych zasobów. Przesłanką było zmaksymalizowanie dostępności mieszkańcom powiatu w tym do jego dalszych obszarów do nieodpłatnej pomocy prawnej. Pęgów jest największą wsią w gminie Oborniki Śląskie. Atutem miejsca jest fakt, iż znajduje się ona w najbliższym sąsiedztwie z gminą Wisznia Mała dzięki temu poprzez taką lokalizację jest łatwo dostępny dla mieszkańców pozostałych gmin. Poza tym lokalizacja punktu na terenie wiejskim daje możliwość korzystania z punktu również osobom zamieszkującym tereny wiejskie. Lokal w Pęgowie jest lokalem należącym do zasobu gminy Oborniki Śląskie w użytkowaniu OSP w Pęgowie i nieodpłatnie udostępniany Stowarzyszeniu Rozwoju Pęgowa.

Lokal w Żmigrodzie jest lokalem należącym do zasobu gminy Żmigród.”

Zgodnie z treścią powyższych wyjaśnień wszystkie lokale nieodpłatnej pomocy prawnej w Powiecie są lokalami gminnymi, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 Ustawy. Należy wskazać, iż ustawodawca na gruncie przedmiotowego aktu normatywnego przewidział wyłącznie możliwość lokalizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalach powiatowych (art. 9 ust. 1 pkt 1 oraz art. 9 ust. 2 pkt 1 Ustawy) lub lokalach gminnych, w których pomoc prawna jest świadczona na podstawie porozumień, o których mowa w art. 9 ust. 1 Ustawy, zawieranych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Natomiast, jak już wyżej wskazano, Powiat zawarł porozumienia wyłącznie z Gminą Trzebnica oraz z Gminą Oborniki Śląskie⁵. Zgodnie z oświadczeniami złożonymi przez Stowarzyszenie Rozwoju Pęgowa, które świadczy nieodpłatną pomoc prawną w lokalach umiejscowionych w mieście Żmigrodzie oraz wsi Pęgów, organizacja pozarządowa uzyskała tytuł prawny do korzystania z przedmiotowych lokali bezpośrednio od gmin.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż Powiat zorganizował nieodpłatną pomoc prawną w sposób sprzeczny z postanowieniami Ustawy. Jednakże należy zauważyć, iż przedmiotowe lokale są lokalami gminnymi i wobec powyższego ww. nieprawidłowość może zostać usunięta poprzez zawarcie stosownych porozumień przez Powiat. Przyczyną wystąpienia powyższej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja przepisów Ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 54, 57-60, 63]

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż Powiat corocznie zawiera terminowo, tj. zgodnie z przepisami art. 26 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 zdanie pierwsze Ustawy,

⁵ Porozumienie zawarte z Gminą Oborniki Śląskie dot. lokalu znajdującego się na terenie miasta Oborniki Śląskie.

porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej z Radą Okręgową Izby Radców Prawnych we Wrocławiu oraz z Okręgową Radą Adwokacką z siedzibą we Wrocławiu. Przedmiotowe porozumienia zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy, a o ich zawarciu poinformowano Wojewodę Dolnośląskiego zgodnie z postanowieniami art. 10 ust. 3 Ustawy.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 Ustawy w punktach prowadzonym przez Powiat adwokaci oraz radcy prawni udzielali nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umów zawartych z Powiatem. Należy ocenić pozytywnie, iż przy zawieraniu przedmiotowych umów nie naruszono terminu określonego w art. 26 ust. 2 Ustawy. Umowy zawierały elementy określone w art. 6 ust. 2 pkt 1-2 i 4-7 Ustawy. Odnośnie elementu wskazanego w przepisie art. 6 ust. 2 pkt 3 Ustawy udzielono następujących wyjaśnień:

„Powstała nieprawidłowość jest wynikiem niedopatrzenia. Wszelkie warunki zostały uzgodnione ustnie bez ich pisemnego sformalizowania. W kolejnych umowach zawieranych z radcami oraz adwokatami zostanie szczegółowo określony sposób korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej.”

Należy ocenić pozytywnie zobowiązanie do usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości.

[dowód: akta kontroli str. 55, 58-62]

W toku czynności kontrolnych zweryfikowano prawidłowość przeprowadzenia otwartych konkursów ofert, w celu wyłonienia organizacji pozarządowej, która poprowadzi punkt nieodpłatnej pomocy prawnej odpowiednio w roku: 2016, 2017 oraz 2018. W wyniku powyższej analizy stwierdzono, iż każdorazowo Powiat – zgodnie z postanowieniami przepisu art. 11 ust. 1 i 2 ustawy – wyłonił w otwartym konkursie ofert organizację Stowarzyszenie Rozwoju Pęgowa i powierzył jej prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej. Przedmiotowe postępowania konkursowe zostały przeprowadzone oraz udokumentowane zgodnie z wymogami przepisów art. 13-16, art. 18a i art. 19 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶ oraz zostały zakończone w terminach określonych w art. 26 ust. 4 i art. 11 ust. 12 pkt 1 Ustawy. Powyższa organizacja pozarządowa spełniała również kryteria określone w art. 11 ust. 6 Ustawy.

W wyniku kontroli stwierdzono, iż wybrana organizacja pozarządowa załączyła do ofert – zgodnie z przepisem art. 11 ust. 6 pkt 2 Ustawy – promesy zawarcia umów z osobą uprawnioną do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej. Należy wskazać, iż w przypadku nie załączenia przez zwycięską organizację pozarządową umów z adwokatami lub radcami prawnymi, starosta powinien przed zawarciem umowy z przedmiotową organizacją zweryfikować fakt zawarcia przez organizację umów o udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej z osobami uprawnionymi do jej świadczenia. Powyższy obowiązek wynika z przepisu art. 11 ust. 9 zdanie pierwsze Ustawy. Należy stwierdzić, iż Starosta Trzebnicki nie wykonał przedmiotowego obowiązku. Przyczyną powyższej nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja ww. przepisu prawa. Niemniej jednak należy wskazać, iż powyższa

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 ze zm.

nieprawidłowość nie miała wpływu na terminowe wykonywanie zadań powierzonych Stowarzyszeniu Rozwoju Pęgowa.

Ponadto, odnośnie umów zawartych ze Stowarzyszeniem Rozwoju Pęgowa należy wskazać, iż zgodnie z przepisem art. 11 ust. 7 Ustawy *organizacja pozarządowa zapewnia udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej na podstawie umowy zawartej z powiatem, do której stosuje się odpowiednio przepisy art. 6 ust. 2 pkt 1, 3-6* Ustawy, które mówią o: wskazaniu miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej; określeniu sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej; wskazaniu niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiające udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej; zasadach zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz o zasadach zapewniania zastępstwa. W wyniku kontroli stwierdzono, że umowy zawarte przez Powiat ze Stowarzyszeniem Rozwoju Pęgowa nie zawierają powyższych elementów. Przyczyną powyższej nieprawidłowości była niewystarczająca znajomość przepisów Ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 63-89]

Ponadto w toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Trzebnicy⁷ zawarto informacje wymagane przepisami art. 9 ust. 3 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2 Ustawy oraz § 4 zdanie pierwsze rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej⁸, zwanego dalej Rozporządzeniem. Natomiast na ww. stronie nie zawarto danych organizacji pozarządowej (§ 4 zdanie drugie Rozporządzenia). Przyczyną powyższej nieprawidłowości była niewystarczająca znajomość przepisów Rozporządzenia.

II. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej.

W 2017 r. mieszkańcy Powiatu mogą otrzymywać darmowe porady prawne w nw. punktach nieodpłatnej pomocy prawnej.

1) Gmina Oborniki Śląskie - Biuro Pełnomocnika ds. uzależnień, ul. Parkowa 9, 55-120 Oborniki Śląskie, godziny przyjęć:

poniedziałek: 8:00 - 12:00,

wtorek: 8:00 - 12:00,

środa: 8:00 - 12:00,

czwartek: 8:00 - 12:00,

piątek: 8:00 - 12:00.

2) Urząd Miejski w Trzebnicy, pl. M.J. Piłsudskiego 1, 55-100 Trzebnica, godziny przyjęć:

poniedziałek: 8.00 - 12.00,

wtorek: 8.00 - 12.00,

środa: 8.00 - 12.00,

⁷ <http://bip.powiat.trzebnica.pl/Article/id,301.html>

⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 2186 ze zm.

czwartek: 8.00 - 12.00,
piątek: 8.00 - 12.00.

3)

a) Ochotnicza Straż Pożarna w Pęgowie, ul. Poprzeczna 18, 55-120 Oborniki Śląskie, godziny przyjęć:

poniedziałek: 10.00 - 14.00,
wtorek: 14.00 - 16.00,
sobota: 10.00 - 14.00.

b) Biblioteka Miejska w Żmigrodzie, ul. Wrocławska 12, 55-140 Żmigród, godziny przyjęć:

poniedziałek - 17.00 - 21.00,
środa - 18.00 - 20.00,
piątek - 17.00 - 21.00.

Należy wskazać, iż zgodnie z art. 8 ust. 3 Ustawy *nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie*. Należy stwierdzić, iż harmonogram punktów prowadzonych bezpośrednio przez Powiat jest zgodny z zacytowanym przepisem. Natomiast punkt prowadzony przez organizację pozarządową funkcjonuje: w poniedziałki od godz. 10:00 do godz. 14:00 oraz od godz. 17:00 do godz. 21:00, we wtorki od godz. 14:00 do godz. 16:00, w środy od godz. 18:00 do 20:00, w piątki od godz. 17:00 do 21:00 oraz w soboty od godz. 10:00 do godz. 14:00. Powyższe oznacza, iż ww. punkt jest czynny w poniedziałki, piątki i soboty (trzy dni) przez cztery lub więcej godzin dziennie, natomiast we wtorki oraz w środy jest otwarty tylko przez dwie godziny dziennie.

Odnosząc się do powyższego zagadnienia należy zaznaczyć, iż na gruncie omawianego aktu normatywnego oraz wydanych na jego podstawie aktów wykonawczych wykonywanie przedmiotowego zadania zleconego zostało podzielone na poszczególne jednostki nazwane punktami nieodpłatnej pomocy prawnej. Regulacje prawne dot. sposobu wykonywania przedmiotowego zadania odnoszą się przede wszystkim do ww. jednostek⁹. Przepis art. 8 ust. 3 Ustawy stanowi, że punkt powinien być otwarty w przeciętnym wymiarze pięciu dni w tygodniu przez co najmniej cztery godziny dziennie w każdym z tych dni. Powyższe oznacza, iż punkt może być czynny w każdym tygodniu przez pięć dni (np. w poniedziałek, wtorek, środę, piątek oraz sobotę) albo harmonogram udzielania w nim porad prawnych może zostać ułożony w taki sposób, iż w poszczególnych tygodniach jest on otwarty przez odmienną liczbę dni (np. w tygodnie nieparzyste przez siedem dni w tygodniu a w tygodnie parzyste trzy dni w tygodniu). Według przedstawionego stanu faktycznego punkt jest otwarty przez pięć różnych dni w tygodniu, niemniej jednak we wtorki oraz w środy jest on otwarty przez mniej niż cztery godziny dziennie. Natomiast przedmiotowa norma prawna nakazuje, aby w każdym dniu punkt był otwarty przez co najmniej cztery godziny. Powyższe oznacza, iż w konkretnym dniu punkt może być czynny przez cztery godziny, ale również

⁹ Art. 5 ust. 3, art. 6 ust. 2 pkt 3, art. 8 ust. 2, art. 9 ust. 1 pkt 1, art. 9 ust. 2 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 11 ust. 3, art. 11 ust. 6, art. 11 ust. 11, art. 11 ust. 12 pkt 1, art. 13 Ustawy oraz § 1 pkt 1, § 3 ust. 1, § 4, § 5 ust. 5, § 8 ust. 1, § 8 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia.

przez przykładowo osiem godzin albo nawet całą dobę, tj. dwadzieścia cztery godziny. Sposób redakcji ww. przepisu uniemożliwia takie ustalenie harmonogramu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, aby w niektóre dni był on otwarty przez mniej niż cztery godziny, a przedmiotowe braki były odrabiane w inne dni.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż harmonogram wskazujący dni i godziny, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna w punkcie powierzonym do prowadzenia organizacji pozarządowej, został ustalony niezgodnie z postanowieniami przepisu art. 8 ust. 3 Ustawy. Przyczyną powyższej nieprawidłowości jest nieprawidłowa interpretacja ww. przepisu. Jednakże należy ocenić pozytywnie, iż punkt jest czynny w soboty oraz że został podzielony na dwa lokale celem zmaksymalizowania dostępności mieszkańców powiatu do nieodpłatnej pomocy prawnej.

[dowód: akta kontroli str. 55]

W toku czynności kontrolnych dokonano oględzin wszystkich ww. lokali. W wyniku oględzin stwierdzono, iż lokale położone w Trzebnicy i Żmigrodzie nie zostały opatrzone odpowiednim oznakowaniem na zewnątrz budynku¹⁰. Odnośnie powyższej nieprawidłowości Sekretarz Powiatu wskazał, iż „w najbliższym okresie zostaną złożone stosowne wnioski do Urzędu Miejskiego w Trzebnicy i Żmigrodzie”, co należy ocenić pozytywnie.

Ponadto w wyniku oględzin stwierdzono, iż lokal w Obornikach Śląskich nie spełnia wymogów, określonych w § 5 ust. 1 pkt 1¹¹, ust. 3¹², 4¹³ i 5¹⁴ Rozporządzenia. W związku ze stwierdzeniem powyższych nieprawidłowości uzyskano od Sekretarza Powiatu następujące zobowiązanie:

„Starosta Trzebnicki dążąc do wypełnienia wszystkich zobowiązań związanych z realizacją zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w tym określonych w § 5 ust. 1 pkt 1, ust. 3, 4 i 5 Rozporządzenia zwróci się niezwłocznie do Gminy Oborniki Śląskie z wnioskiem o wyznaczenie nowego lokalu, w którym zostanie zlokalizowany punkt nieodpłatnej pomocy prawnej spełniający wszystkie ww. wymogi.”

Należy ocenić pozytywnie zobowiązanie do niezwłocznego podjęcia działań w celu uzyskania lokalu spełniającego określone przepisami prawa wymogi. Niemniej jednak podkreślenia wymaga, iż Powiat powinien zweryfikować stan lokalu gminnego przed zawarciem porozumienia. Ponadto należy zaznaczyć, iż pomoc prawna była świadczona w lokalu niespełniającym wymogów Rozporządzenia od dnia 4 stycznia 2016 r. Natomiast pozytywnie

¹⁰ § 5 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2186 ze zm.).

¹¹ Lokal nie zapewniał dostępu do sieci teleinformatycznej.

¹² Dostęp do lokalu nie uwzględniał potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.

¹³ Lokal nie był oznaczony.

¹⁴ W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących nie udostępniono informacji o zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, osobach uprawnionych do jej otrzymania oraz sposobach wykazania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, a także o wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na obszarze Powiatu.

należy ocenić spełnianie przez lokal umiejscowiony w Pęgowie wszystkich wymogów określonych przepisami Rozporządzenia.

[dowód: akta kontroli str. 17-33, 66]

W 2016 r. na terenie Powiatu nieodpłatnej pomocy prawnej udzielono 401 razy, w tym 195 w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej powierzonym do prowadzenia Stowarzyszeniu Rozwoju Pęgowa, a 205 w punktach prowadzonych bezpośrednio przez Powiat. Natomiast w okresie od dnia 2 stycznia 2017 r. do dnia 29 września 2017 r.: w Trzebnicy udzielono 198 porad prawnych, w Obornikach Śląskich udzielono 80 porad prawnych, w Żmigrodzie udzielono 91 porad prawnych, natomiast w Pęgowie udzielono zaledwie 56 porad.

Odnosząc się do powyższych danych można zauważyć, iż nieodpłatna pomoc prawna najrzadziej była świadczona w lokalu nie spełniającym wymogów Rozporządzenia (w Obornikach Śląskich) oraz w lokalu położonym we wsi Pęgow. Należy zaznaczyć, iż powiat zbierając dane statystyczne dot. poszczególnych lokali nieodpłatnej pomocy prawnej może je wykorzystywać do podjęcia decyzji o dokonaniu odpowiednich modyfikacji, mających na celu udostępnienie dostępu do poradnictwa prawnego dla jak najszerszego grona swoich mieszkańców.

[dowód: akta kontroli str. 98-133]

Ustalono, iż prawidłowo realizowany jest obowiązek przechowywania oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 i 4 Ustawy. Oświadczenia były przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom trzecim. Starosta Trzebnicki jako administrator danych osobowych zawartych w przedmiotowych oświadczeniach wydał pracownikom Starostwa Powiatowego w Trzebnicy stosowne upoważnienie do przetwarzania danych osobowych, w trybie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych¹⁵.

[dowód: akta kontroli str. 39, 47]

W toku czynności kontrolnych dokonano weryfikacji poprawności sposobu dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, w wyniku której stwierdzono, że nieodpłatna pomoc prawna została udzielona osobom, które wykazały uprawnienie do jej uzyskania poprzez przedłożenie oryginału decyzji albo odpisu decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁶ (art. 4 ust. 2 pkt 1 Ustawy), bez pobrania od nich oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 3 Ustawy¹⁷. W powyższym zakresie udzielono następujących wyjaśnień:

„Każda z kart podlegała weryfikacji a prawnicy byli wielokrotnie pouczeni o konieczności prawidłowości realizacji zleconych zadań.

Brak oświadczeń zgodnie z relacjami prawników wynikał z odmowy ich wypełniania przez osoby, którym udzielano pomocy.”

¹⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 922.

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.

¹⁷ *Osoba uprawniona, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej składa pisemne oświadczenie, że nie wydano wobec niej decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia.*

Należy ocenić pozytywnie działania podejmowane przez Powiat, mające na celu zapewnienie poprawności dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej. Niemniej jednak, odnosząc się do powyższych wyjaśnień, należy wskazać, że w myśl przepisów art. 4 ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 Ustawy nieodpłatna pomoc prawna nie powinna zostać udzielona osobom, które nie złożą ww. oświadczeń. Należy stwierdzić, że odmowa złożenia oświadczenia jest równoznaczna z rezygnacją ze skorzystania z uprawnienia do otrzymania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Ponadto odnośnie dokumentacji nieodpłatnej pomocy prawnej wskazano w wyjaśnieniach:

„W ramach wykonywanych przez Starostę standardowych czynności monitorujących zostały zauważone sporadyczne przypadki nieznaczego przekraczania terminów składania stosownych dokumentów w tym kart nieodpłatnej pomocy prawnej. Nie miały one znaczącego wpływu na realizację powierzonych zadań. Niemniej z radcami i adwokatami, którzy nie dopełniali obowiązku terminowego dostarczania dokumentacji zostały przeprowadzone rozmowy przypominające o obowiązku przestrzegania wszystkich warunków zawartych umów.”

Należy ocenić pozytywnie działania mające na celu wypełnianie dyspozycji przepisu art. 7 ust. 2 Ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 65-66, 90-106]

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu dalszego usprawnienia realizacji kontrolowanego zadania należy:

1. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej lokalizować w lokalach gminnych po zawarciu stosownych porozumień.
2. Umowy zawierane pomiędzy Powiatem a adwokatami i radcami prawnymi redagować zgodnie z wymogiem przepisu art. 6 Ustawy.
3. Weryfikować fakt zawarcia przez organizację pozarządową umów o udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej z osobami uprawnionymi do jej świadczenia, przed zawarciem umowy o powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej.
4. Umowy zawierane pomiędzy Powiatem a organizacją pozarządową redagować zgodnie z wymogami Ustawy.
5. Ustalać harmonogram funkcjonowania punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, powierzonych do prowadzenia organizacjom pozarządowym, w taki sposób, aby w każdym dniu funkcjonowania punkt był otwarty co najmniej przez cztery godziny.
6. Niezwłocznie podjąć działania mające na celu prawidłowe oznaczenie lokali w Trzebnicy i Żmigrodzie.
7. Przed zawarciem porozumień z gminami dokonywać weryfikacji stanu lokali, pod kątem spełniania wymogów określonych przepisem § 5 Rozporządzenia.

8. Niezwłocznie podjąć działania w celu umiejscowienia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w Obornikach Śląskich w lokalu spełniającym wymogi przepisu § 5 Rozporządzenia.
9. Podjąć działania mające na celu prawidłowe dokumentowanie udzielanych prawnych.

Proszę o poinformowanie o sposobie wykonania powyższych zaleceń lub o przyczynach ich niewykonania w terminie do 9 marca 2018 r. (art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej).

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Paweł Hreniak